

Három óra tájban Jézus hangosan felkiáltott: Éli, éli, lámá sabaktani, azaz: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?

Jézus utolsó mondata Istenhez szól. Jézus Istenhez és emberekhez szólt egész életében és ez a kettő szép összefüggésben volt. Mi, hívő emberek is emberekhez szólunk és Istenhez egész életünkben. Mi az összefüggés a kettő közt? Az a jó, ha egymást szépen egészítik ki, illetve összhangban vannak. Amikor a félelem, vagy képmutatás miatt imádkozunk csak – amiben a képmutatás még magunk becsapása is lehet –, vagy nem leszünk általa jobbak, akkor az semmit érő ima. A helyes imában az embereket, köztük magunkat is oda visszük Isten elé. Az emberekkel való kapcsolatban és beszélgetéseinkben pedig az a jó, ha általa az Isten visszük oda, vagy közelebb hozzájuk. És az a jó, ha életünk vége felé egyre inkább Istenhez szólunk. Jézus ezt tette. Utolsó mondatában Istenhez szólt.

Imádsága arra utal, hogy az emberekhez hasonlóan ő is átéli Isten távolságát. Nem szuper lelki képességekkel függ a keresztfán, hanem azzal az érzéssel, amit minden ember átélne, akit elhagynak a barátai, aki végig a jót tette, és most hivatalosan kivégzik, mint gonosztevőt, aki brutálisan meg lett korbácsolva, aki nem aludt 36 órája, aki fölött őrlöngve ujjong a tömeg, amelyik annyi jót kapott tőle, aki a legközelebb érezte magához Istent és most nagyon távoli. Hagyja teljesen megszégyenülni. Jézusnak ugyanazokat a harcokat meg kellett vívnia magával, amit minden embernek meg kell magával. Le kell győznie a nem jó gondolatokat, úrrá kell lennie érzésein. De nem úgy, amit szinte minden más vallás hirdet, hogy el kell fordulni a világtól, hanem úgy, hogy kereszten szétárt karja ölelés legyen. Nem elfordulva az emberektől, hanem velük nagyon is hasonlóan érezve, emberekre jellemző módon odafordul Istenhez és imádkozik hozzá. Nem azért, hogy el ne rontsa az eddigi helyes életútját, hiszen előző nap éjjel ezért már imádkozott, és meg is maradt az igaz emberség útján, hanem azért imádkozik, hogy magát Isten elé vigye utolsó másodperceiben.

Istenem-et mond, vagyis tudja, hogy mennyei apja szeretetétől senki és semmi, semmilyen szenvedés, semmilyen mélység, még a halál sem választhatja el. Jézus imája kérdéssel folytatódik. A hit Jézus számára nem válasz, mindent megmagyarázó dogmagyűjtemény, hanem ráhagyatkozó lelkibeállítottság. Ezt a mindenkori merev vallásosság nem meri hinni, és sokszor még a kérdést is bűnnek tartja. Jézus ezzel ellentétben imájában olyat kérdez, amire nem kap választ élete hátralevő másodperceiben. Kérdésére csak húsvét után kap majd választ. De nem is azért imádkozta ezt, mert kétségbeesésében elhagyta volna a hite, hanem azért, hogy a 22. zsoltár szavaival imádkozzon, ahol a zsoltáros Isten szenvedő szolgájaként ugyanezzel a mondattal kezdi imádságát, és ahol a végén már Istent magasztaló bizonyágtétellel fejezi be. Jézus tehát nem dogmatikai tannal fejezte be életét, amivel szépen lezár, hanem imával. Odafordulással ahhoz, akitől egyedül függ. Akitől a választ várja. Valahogy úgy, mint egykor Jób is, aki azt mondta: nem tudom, hogyan, de tudom, hogy az én megváltóm végül majd megáll fölöttem, és ha szertefoszlik is a bőröm, testem nélkül is meglátom az Istent.

Az Istenre hagyatkozás lényege tehát az, hogy az ember lemond a maga sorsának minden áron való legkedvezőbbnek tűnő alakításáról és odaszánja életét Istennek. Persze kérdésekkel is, mint egy barátom esetében, akinek orvosi műhiba miatt le kell vágni az egyik lábát és nagy fájdalmak közt él, de nem az a kérdése, hogy miért engedte meg ezt az Isten, hanem az, hogy hogyan tudja a megváltozott állapotában a legjobban szolgálni Istent és az embereket szeretni.

Jézus kérdéssel az ajkán halt meg. De ez nem a félbehagyottság sikertelenségének kérdése, tanácstalanság, cserbenhagyottság kérdése volt, hanem a hit kérdése: Istenem, még az elhagyatottságban is keresem, hogy mi okból és mi célból hagytál el? Ez az emberi élet teljessége. Nem az, hogy sikeres volt-e valaki. Nem az, hogy mennyire volt jó. Nem az, hogy hány embert térített meg. Hanem az, hogy az élet végig Istenre hagyatkozás volt-e, bizalom abban, akivel csak a hit köt össze. Jézus kérdése a legnagyobb ív összekötése, amit csak el lehet képzelni. A legelhagyatottabb ember abszolút bizalma Isten felé.

Most áhítatom végén végül hallgassuk meg Deák-Bárdos György megrendítő kórusművét. A szöveget mindenkinek odaadom, hogy általa jobban tudjuk követni az éneket.